

Γνωρίζετε ότι

η 9η Ιουνίου είναι η Παγκόσμια Ημέρα Αρχείων;

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας των Αρχείων είναι μια σημαντική ευκαιρία για τα αρχεία, τους αρχειονόμους και όλους τους επιστήμονες της πληροφόρησης να αναδείξουν τη χρησιμότητα των αρχείων στην κοινωνία, να κάνουν τους πολίτες να ανακαλύψουν και να γνωρίσουν τον πλούτο που φυλάσσεται στα αρχεία και να έρθουν σε επαφή με αυτό το συναρπαστικό χώρο, στον οποίο απόκεινται μοναδικά τεκμήρια πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ιστορική Αναδρομή

Στο Διεθνές Συνέδριο Αρχείων στη Βιέννη το 2004, οι 2000 συμμετέχοντες υιοθέτησαν μια απόφαση ζητώντας από τα Ηνωμένα Έθνη την καθιέρωση μιας Διεθνούς Ημέρας Αρχείων.

Ορισμένες χώρες είχαν ήδη αποφασίσει να έχουν μια εθνική ημέρα αρχείων, ώστε να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού και των φορέων λήψης αποφάσεων σχετικά με τη σπουδαιότητα των αρχείων.

Κατά την 33η σύνοδο της στο Παρίσι το 2005, η Γενική Διάσκεψη της UNESCO ανακήρυξε την 27η Οκτωβρίου ως την Παγκόσμια Ημέρα για την Οπτικοακουστική Κληρονομιά.

Η ενέργεια αυτή αποτέλεσε αξιοσημείωτη πρωτοβουλία και δημιούργησε νέα κίνητρα προς όφελος της διατήρησης των αρχείων αυτών.

Το Νοέμβριο του 2007 το Διεθνές Συμβούλιο των Αρχείων στην ετήσια γενική του συνέλευση αποφάσισε να καθιερώσει την 9η Ιουνίου ως Διεθνή Ημέρα των Αρχείων. Η επιλογή της ημερομηνίας αυτής δεν ήταν τυχαία: Στις 9 Ιουνίου 1948 ιδρύθηκε το Διεθνές Συμβούλιο των Αρχείων υπό την αιγίδα της UNESCO. Ο Πρώτος Πρόεδρος του ήταν ο Charles Samaran, Γενικός Διευθυντής των Εθνικών Αρχείων της Γαλλίας.

Η παγκόσμια αρχειακή κοινότητα αγάλλασε τη θεσμοθέτηση του εορτασμού και έκτοτε την ημέρα αυτή διοργανώνονται ποικίλες εκδηλώσεις από εθνικούς και τοπικούς αρχειακούς φορείς σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο επίσημος εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Αρχείων στοχεύει στην:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης α. του κοινού για τη σημασία των αρχείων.
β. των φορέων λήψης αποφάσεων για τα οφέλη που προκύπτουν από την ορθή διαχείριση των αρχείων για τη χρηστή διακυβέρνηση και την ανάπτυξη.
γ. των ιδιωτικών και δημόσιων οργανισμών για την αναγκαιότητα της μακροπρόθεσμης διατήρησης αρχείων, καθώς και την παροχή πρόσβασης σε αυτά.
- Προβολή στο ευρύ κοινό των μοναδικών και εξαιρετικά σπάνιων τεκμηρίων που φυλάσσονται στους αρχειακούς φορείς.
- Βελτίωση της εικόνας των αρχείων και ενίσχυση της προβολή τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα αρχεία αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών, αλλά είναι ταυτόχρονα και χώροι διατήρησης της ιστορικής μνήμης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Η αρχειακή κληρονομιά είναι μια πολύτιμη μαρτυρία για την οικονομική, πολιτική και κοινωνική ανάπτυξη της ανθρωπότητας. Η ποικιλομορφία των αρχειακών πηγών και μορφών είναι σημαντική. Για να εξασφαλιστεί η διατήρηση αυτών των πηγών, μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη όλους τους τύπους και τις μορφές των αρχείων είναι απαραίτητη. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι τα αρχεία -ενεργά και μη ενεργά- αποτελούνται από τεκμήρια που δημιουργήθηκαν, κατ'εφαρμογή κάποιων νομικών υποχρεώσεων ή στο πλαίσιο κάποιων συναλλαγών και περιέχουν σημαντικά στοιχεία και πληροφορίες για έναν οργανισμό ή πρόσωπο. Αρχειακά τεκμήρια είναι το αρχειακό υλικό το οποίο διατηρήθηκε από τους δημιουργούς του, τους κατόχους του ή από κάποιο αρχειακό φορέα, εξαιτίας της νομικής αξίας ή της διαρκούς ιστορικής σημασίας του.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ

Τα αρχεία καταγράφουν τις αποφάσεις, τις πράξεις και τις μνήμες. Τα αρχεία αποτελούν μια κληρονομιά μοναδική και αναντικατάστατη που μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά. Τα τεκμήρια τα διαχειριζόμαστε ήδη από τη γέννησή τους με τρόπο ώστε να διατηρούν την αποδεικτική τους αξία και το νόημά τους. Αποτελώντας αξιόπιστες πηγές πληροφοριών για μια υπεύθυνη και διάφανη διοίκηση, τα αρχεία παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη των κοινωνιών και συμβάλλουν στη συγκρότηση και τη διάσωση της ατομικής και συλλογικής μνήμης. Η ελεύθερη πρόσβαση στα αρχεία εμπλουτίζει τις γνώσεις μας για την ανθρώπινη κοινωνία, διατηρεί και προάγει τη δημοκρατία, προστατεύει τα ατομικά δικαιώματα και βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Υπ' αυτή την έννοια, αποδεχόμαστε:

- τη μοναδικότητα των αρχείων, τα οποία αποτελούν αυθεντική μαρτυρία των διοικητικών, πολιτιστικών και πνευματικών δραστηριοτήτων.

και ταυτόχρονα την αντανάκλαση της ανάπτυξης των κοινωνιών.

- τη ζωντανή αναγκαιότητα των αρχείων για την αποτελεσματική, υπεύθυνη και διαφανή διαχείριση υποθέσεων, την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, τη συγκρότηση της ατομικής και συλλογικής μνήμης, την κατανόηση του παρελθόντος, την τεκμηρίωση του παρόντος και την προετοιμασία του μέλλοντος.
- την ποικιλομορφία των αρχείων που επιτρέπει την τεκμηρίωση του συνόλου των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.
- το πλήθος των υποστρωμάτων που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία και διατήρηση των αρχείων, όπως το χαρτί, τα ψηφιακά και οπτικοακουστικά και άλλα.
- το ρόλο των αρχειονόμων οι οποίοι, ως επαγγελματίες με αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση, υπηρετούν την κοινωνία τους υποστηρίζοντας τη δημιουργία των τεκμηρίων, αναλαμβάνοντας την επιλογή και δια-

τήρησή τους και εξασφαλίζοντας την πρόσβαση σε αυτά.

- τη συλλογική ευθύνη των πολιτών, δημόσιων διαχειριστών και φορέων λήψης αποφάσεων, ιδιοκτητών ή κατόχων δημόσιων ή ιδιωτικών αρχείων και αρχειονόμων και άλλων ειδικών στην πληροφορία, σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των αρχείων.

Κατά συνέπεια αναλαμβάνουμε να εργαστούμε συντονισμένα ώστε:

- κάθε κράτος να υιοθετήσει και να ενισχύσει τις κατάλληλες πολιτικές και νομοθεσίες.
- η διαχείριση των αρχείων να εκτιμηθεί δεόντως και να εφαρμόζεται αποδοτικά από κάθε οργανισμό, δημόσιο ή ιδιωτικό, ο οποίος παράγει και διατηρεί αρχεία στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του.
- να παρέχονται οι κατάλληλοι πόροι για την υποστήριξη της ορθής διαχείρισης των αρχείων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσληψης ειδικευμένων και καταρτισμένων επαγγελματιών.

• η διαχείριση και διατήρηση των αρχείων να γίνεται με τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η ακεραιότητα και η προσβασιμότητα σε αυτά.

- η πρόσβαση στα αρχεία να είναι ελεύθερη σε όλους, τηρουμένης της σχετικής νομοθεσίας και με σεβασμό στα ατομικά δικαιώματα καθώς και στα δικαιώματα των δημιουργών, των κατόχων και των χρηστών.
- τα αρχεία να χρησιμοποιούνται ώστε να συμβάλουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών.

Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων, απόδοση στα ελληνικά: Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία (www.eae.org.gr).

Η Παγκόσμια Διακήρυξη Αρχείων εγκρίθηκε παμπηφεί από τη Γενική Συνέλευση του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων στις 17 Σεπτεμβρίου 2010 στο Όσλο και υιοθετήθηκε ομόφωνα από τη Γενική Διάσκεψη της UNESCO στις 10 Νοεμβρίου 2011.

«Αυτή η απόφαση-ορόσημο είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα στη βελτίωση της κατανόησης των αρχείων από το κοινό. Επιτρέπει στη διεθνή αρχειακή κοινότητα να ευαισθητοποιήσει ακόμη περισσότερο τους πολίτες και τους βασικούς φορείς λήψεως αποφάσεων στον τομέα των αρχείων. Είναι αναμφισβήτητο μια από τις πιο σημαντικές εξελίξεις για τα αρχεία σε διεθνές επίπεδο για πολλά χρόνια. Η Διακήρυξη είναι μια δυναμική συνοπτική δήλωση της σημασίας των αρχείων στη σύγχρονη κοινωνία. Δίνει έμφαση στο βασικό ρόλο των αρχείων στη διοικητική διαφάνεια και στη δημοκρατική ευθύνη, καθώς και στη διατήρηση της συλλογικής κοινωνικής μνήμης.

Ενώ δεν παραλείπει το παραδοσιακό ενδιαφέρον για την ικανοποίηση των αναγκών της ιστορικής έρευνας, η Διακήρυξη επανατοποθετεί την αποτελεσματική διαχείριση των αρχείων ως μια ουσιαστική λειτουργία η οποία υποστηρίζει σύγχρονη δημόσια διοίκηση, ορθές πρακτικές σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και άμεση πρόσβαση στην πληροφορία από τους πολίτες», Martin Berendse, Πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων, απόσπασμα άρθρου στο News from ICA Flash, December 2011.